

FAKULTETA ZA UPRAVO UNIVERZE V LJUBLJANI
KNJIŽNICA FAKULTETE ZA UPRAVO

Katja Šikonja

**IZOBRAŽEVANJE ŠTUDENTOV ZA INFORMACIJSKO PISMENOST: PRIMER
FAKULTETE ZA UPRAVO UNIVERZE V LJUBLJANI**

Pisna naloga za bibliotekarski izpit

Ljubljana, 2018

IZJAVA O AVTORSTVU IN O JAVNI OBJAVI PISNE NALOGE

Spodaj podpisana Katja Šikonja izjavljam, da sem avtorica pisne naloge za bibliotekarski izpit za bibliotekarja z naslovom: Izobraževanje študentov za informacijsko pismenost: primer Fakultete za upravo Univerze v Ljubljani.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- sem pisno nalogo izdelala samostojno in je moje avtorsko delo,
- so dela drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih navajam neposredno ali povzemam, navedena oziroma citirana v skladu s standardom APA,
- sem besedila ali podatke, ki so avtorsko zaščiteni, uporabila v skladu z določbami zakona, ki določa avtorske pravice,
- je elektronska oblika pisne naloge istovetna s tiskano obliko naloge,
- na podlagi 23. člena Pravilnika o bibliotekarskem izpitu ter v skladu s prvim odstavkom 21. člena Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah dovoljujem javno objavo elektronske oblike pisne naloge na portalu Digitalne knjižnice Slovenije.

Podpis avtorice: Katja Šikonja

V Ljubljani, dne 21.1.2019

Ključna dokumentacijska informacija

Ime in PRIIMEK: Katja ŠIKONJA

Naslov pisne naloge: Izobraževanje študentov za informacijsko pismenost: primer Fakultete za upravo
Univerze v Ljubljani

Kraj: Ljubljana

Leto: 2018

Št. strani: 28 Št. slik: 14 Št. preglednic: 0

Št. prilog: 1 Št. strani prilog: 3 Št. referenc: 23

Strokovno usposabljanje za bibliotekarski izpit je potekalo v: knjižnica Fakultete za upravo Univerze v
Ljubljani.

Mentorica v času strokovnega usposabljanja: Alenka Žvan

UDK: 078.014.22:027.7

Ključne besede: informacijska pismenost, izobraževanje, visokošolske knjižnice, študenti

Izvleček: Živimo v času, ko razvoj informacijske tehnologije omogoča vse lažji dostop do najrazličnejših oblik elektronskih virov. Posledično se zato danes soočamo s poplavo informacij in je potreba po informacijski pismenosti velika. V slovenskem visokem šolstvu izobraževanje za informacijsko pismenost zaenkrat poteka na različne načine. Knjižnica Fakultete za upravo za svoje uporabnike organizira dve vrsti izobraževanj. Opaziti je, da udeležba na izobraževanjih upada. Namen naloge je ugotoviti, zakaj upada udeležba študentov na tovrstnih izobraževanjih. Za raziskovalno metodo smo uporabili anketno metodo, ki smo jo izdelali s pomočjo spletnega orodja 1ka in je bila študentom posredovana preko STUDIS-a. V vzorec je bilo zajetih 86 študentov. Ugotovili smo, da se je zgolj 6 % anketiranih študentov udeležilo izobraževanj. 44 % anketirancem ne ustreza čas tečaja, 14 % študentov pa za izobraževanje ni vedelo. Več kot polovica študentov, ki so reševali vprašalnik (59 %) bi želela pridobiti znanja o tem, kako iz poplave zadetkov izluščiti smiselne rezultate, 57 % pa bi želelo pridobiti znanja o uporabi DiKUL-a in o tem, kako postaviti iskalno zahtevo, da bodo dobili relevantne vire. Večina anketiranih študentov je odgovorila, da bi izobraževanja lahko bila del rednih predavanj oziroma vaj (40 %), želeli bi si tudi spletnih izobraževanj (44 %). V nalogi smo prišli do zaključka, da bi za študente FU v okviru rednih vaj morali izvesti tudi knjižnične inštrukcije in izobraževanje za odkrivanje ter uporabo informacijskih virov oziroma informacij. Ker vzpostavitev programa informacijskega opismenjevanja v okviru rednega študijskega procesa fakultete ni predvidena v kratkem, bo knjižnica do njegove uvedbe uporabnike usmerjala na krajša izobraževanja za dvig informacijske pismenosti, ki jih izvajajo knjižnice drugih visokošolskih zavodov Univerze v Ljubljani, in NUK.

KAZALO VSEBINE

1 UVOD	1
2 INFORMACIJSKA PISMENOST IN INFORMACIJSKO OPISMENJEVANJE	2
2.1 OPREDELITEV INFORMACIJSKE PISMENOSTI	2
2.2 POMEN SISTEMSKEGA INFORMACIJSKEGA OPISMENJEVANJA	4
2.3 INFORMACIJSKA PISMENOST IN INFORMACIJSKO OPISMENJEVANJE V VISOKEM ŠOLSTVU	5
4 RAZISKAVA	11
4.1 NAMEN, CILJI IN HIPOTEZE	11
4.2 RAZISKOVALNA METODA	13
5 REZULTATI IN RAZPRAVA	14
5.1 REZULTATI	14
5.2 RAZPRAVA	21
6 ZAKLJUČKI	24
7 NAVEDENI VIRI IN LITERATURA	26
8 PRILOGE	i

KAZALO SLIK

Slika 1: Letnik študija, v katerega so vpisani anketiranci (n = 81)	14
Slika 2: Spol anketirancev (n = 82)	15
Slika 3: Starost anketirancev (n = 82)	15
Slika 4: Trajanje članstva anketirancev v knjižnici (n = 86)	16
Slika 5: Pogostost obiskov anketirancev v knjižnici (n = 86)	16
Slika 6: Namen obiska knjižnice (n = 80)	17
Slika 7: Uporaba aplikacije COBISS+ (n = 83)	17
Slika 8: Uporaba portala DiKUL (n = 84)	18
Slika 9: Udeležba anketirancev na izobraževanjih, ki jih organizira knjižnica (n = 85)	18
Slika 10: Razlogi anketirancev za neudeležbo na izobraževanjih (n = 78)	19
Slika 11: Vrsta izobraževanja, ki so se ga anketiranci udeležili (n = 5)	20
Slika 12: Zadovoljstvo anketirancev z izobraževanjem, ki so se ga udeležili (n = 5)	20
Slika 13: Znanja, ki jih želijo anketiranci pridobiti na izobraževanjih (n = 82)	21
Slika 14: Želja anketirancev po drugih oblikah izobraževanj (n = 82)	21

Zahvala

Zahvaljujem se vodstvu Fakultete za upravo, ker so mi omogočili opravljanje bibliotekarskega izpita. Zahvaljujem se tudi mentorici Alenki Žvan za vse usmeritve in napotke.

1 UVOD

Živimo v času poplave informacij in s tem tudi v času potrebe po njihovem obvladovanju. Informacijska pismenost posameznika je zato nekaj, kar je v današnjem času še posebej pomembno. Razvijati se mora na vseh stopnjah formalnega izobraževanja, od osnovne do srednje šole ter visokošolskega izobraževanja in naprej, za vseživljenjsko učenje. V slovenskem visokem šolstvu se program sistematičnega informacijskega opismenjevanja še ni vzpostavil oziroma ne zaseda mesta v okviru rednih predmetov, ki so ovrednoteni s kreditnimi točkami, ali vsaj izbirnega predmeta. Zato visokošolske knjižnice po svojih močeh organizirajo različna izobraževanja za svoje uporabnike študente, da bi slednji tekom študija pridobili vsaj osnovne kompetence informacijske pismenosti, nujne za samostojen študij in raziskovalno delo.

V knjižnici Fakultete za upravo (v nadaljevanju FU) še nimamo vzpostavljenega sistematičnega izobraževanja za informacijsko pismenost. Vendar pedagogi od svojih študentov zahtevajo, da informacijske vire, kot so e-članki in e-knjige v angleškem jeziku, iščejo prek portala Digitalna knjižnica Univerze v Ljubljani (v nadaljevanju DiKUL). Prav tako se od študentov pričakuje, da poznajo aplikacijo COBISS+ in znajo vire iskati v katalogu COBIB. Zato zaposleni v knjižnici izvajamo tovrstno izobraževanje, s tem pa želimo doseči vsaj delno informacijsko pismenost študentov. V knjižnici FU v ta namen organiziramo dve vrsti izobraževanj za uporabnike: skupinsko in individualno izobraževanje. Individualno izobraževanje poteka tako, da se bibliotekar pripravi na individualne informacijske potrebe uporabnika. Poudarek je torej na tem, da uporabnik na izobraževanje pride z izoblikovano predstavo o tem, kje so njegove pomanjkljivosti pri poznavanju informacijskih virov in načinu iskanja le-teh ter iskanju relevantnih informacij. Uporabniki se lahko na izobraževanje prijavijo od oktobra do junija, pri tem pa si termin (dan in uro) izberejo sami. Skupinsko izobraževanje¹ je v knjižnici izvedeno v primeru, da se nanj prijavi vsaj pet uporabnikov. Bibliotekar razpiše dan in uro izobraževanja, ki poteka v računalniški učilnici. Izobraževanje poteka tako, da se udeležencem na kratko predstavijo aplikacija COBISS+ in portal DiKUL ter iskanje virov v DiKUL-u in katalogu. Knjižničar skuša študente vsaj delno usposobiti za prepoznavanje njihove informacijske potrebe in jih naučiti učinkovitega iskanja zanje relevantnih informacij, ki naj bi jih znali tudi

¹ Skupinsko izobraževanje se nam za doseganje vsaj dela ciljev za informacijsko pismenost študenta zdi bolj primerno, saj traja dlje časa, izvajalec pa lahko izobraževanje organizira po merilih za doseg tega cilja. Se pa zavedamo, da zgolj s tovrstnim izobraževanjem ne dobimo informacijsko pismenega študenta.

kritično ovrednotiti in učinkovito uporabiti. Vse to skuša doseči skozi vaje oziroma praktične primere, ki jih morajo udeleženci izvesti sami ob pomoči izvajalca izobraževanja.

Avtorica pisne naloge za bibliotekarski izpit se je, med drugim, usposabljala tudi za izvajanje tovrstnih izobraževanj. Ker je bilo v knjižnici opaziti upad udeležbe študentov na tovrstnih izobraževanjih, smo v okviru pisne naloge želeli ugotoviti potrebo študentov FU po izobraževanjih in kako jih v prihodnje izvajati. Zanimalo nas je, ali jim je smiselno ponuditi drugačna izobraževanja, ali pa jih morda celo ukiniti ter študente napotiti v druge ustanove, kjer izvajajo tovrstna izobraževanja, na primer v NUK ali v knjižnice, ki so v naši neposredni bližini – v Osrednjo družboslovno knjižnico Jožeta Goričarja (FDV), v knjižnico Pedagoške fakultete oziroma Centralno ekonomsko knjižnico.

Skupinska izobraževanja za informacijsko pismenost so bila še pred letom 2016 organizirana mesečno, saj je bila udeležba takrat večja. Zaradi upadanja zanimanja in hkrati odpovedovanja izobraževanj, pa smo v knjižnici število organiziranih skupinskih izobraževanj zmanjšali. Knjižnica zdaj v študijskem letu organizira dve skupinski izobraževanja, in sicer enega v zimskem in enega v letnem semestru. Na tem mestu naj tudi omenimo, da je na FU pridobivanje teh znanj precej razpršeno. Določena znanja študentje namreč usvojijo tudi na delavnici Od ideje do diplome: postopki in pravila pisanja zaključnih del, ki jih izvajajo pedagogi na FU. Na delavnici pridobijo vse potrebne informacije in znanja za pisanje zaključnih del. Za pravilno uporabo virov, torej citiranje, pa študentje dobijo navodila, ki jih morajo upoštevati (Svržnjak idr., 2016).

2 INFORMACIJSKA PISMENOST IN INFORMACIJSKO OPISMENJEVANJE

2.1 OPREDELITEV INFORMACIJSKE PISMENOSTI

Da bomo razumeli, zakaj je raziskovalni problem, ki ga obravnavamo, tudi dejanski problem celotne družbe, moramo na začetku opredeliti pojem informacijska pismenost in njegov pomen.

Predsedniški odbor za informacijsko pismenost pri Ameriškem knjižničnem združenju (ALA) je leta 1989 izdal poročilo, v katerem je podprl premik v poučevanju informacijske pismenosti. V poročilu so objavili tudi najbolj vplivno in prepoznavno definicijo informacijske pismenosti: informacijsko pismena oseba mora biti sposobna prepoznati informacijsko potrebo, informacije

poiskati, jih ovrednotiti in učinkovito uporabiti (Presidential Committee on Information Literacy: Final Report, 1989; Juskiewicz in Cote, 2014). Podobno je informacijsko pismenost opredelila Novljanova (2002, str. 10), ki pravi, da je informacijska pismenost »sposobnost opredelitve informacijske potrebe, pridobivanja, vrednotenja in uporabe informacij iz različnih virov. Je razširjen koncept tradicionalne pismenosti, ker se veže na uporabo katerega koli sistema znakov in vključuje razumevanje in ustvarjalno uporabo informacij, posredovanih tudi s sodobno računalniško, komunikacijsko in reprodukcijsko tehnologijo. Je razvojno naravnana.«

Ključna značilnost 21. stoletja je, da je informacijsko bogato in intenzivno. Razvoj informacijske tehnologije je tisti, ki omogoča tudi globalni dostop do najrazličnejših oblik elektronskih virov. Ravno zato mora biti posameznik, ki stremi k temu, da bi bil informacijsko pismen, vešč uporabe informacijske tehnologije in pri tem tudi kritičen, hkrati pa kritičen tudi do poplave informacij oziroma virov, ki jih dobi; da zna izluščiti tiste prave in jih tudi smiselno uporabiti (Merila in kazalci informacijske pismenosti v visokem šolstvu, 2010). Ravno informacijska tehnologija omogoča vse lažji dostop do najrazličnejših informacij, hkrati pa se hitro spreminja (Brečko, 2004). Informacijska pismenost posameznika je torej, zaradi nenehnega širjenja informacijskih virov in spreminjajočega se načina dostopanja do njih, nujna. Tako se posamezniki pri študiju, na delovnem mestu in v vsakdanjem življenju soočajo z izbiro najrazličnejših virov. Viri, ki jih imamo na voljo, so nefiltrirani, zato je treba presoditi o njihovi pristnosti, veljavnosti in zanesljivosti. In ravno zaradi negotove kakovosti in naraščajoče količine informacij, je informacijsko opismenjevanje posameznikov velik izziv. Obilje informacij in tehnologij pa samo po sebi, brez njihovega razumevanja in učinkovite uporabe, še ne pomeni tudi informacijsko pismenih uporabnikov (Bundy, 2004).

Informacijska pismenost vključuje in ima hkrati širši pomen kot samo uporaba informacijske in komunikacijske tehnologije. Je intelektualni okvir za prepoznavanje potrebe, razumevanja, iskanja, ocenjevanja in uporabe informacij. Sproži, vzdržuje in podaljšuje vseživljenjsko učenje z zmožnostmi uporabe tehnologije, vendar je na koncu neodvisna od nje (Bundy, 2004). Informacijska pismenost predstavlja za posameznika osnovo za vseživljenjsko učenje, »... Je skupna vsem disciplinam, učnim okoljem in stopnjam izobraževanja. Informacijska znanja omogočajo posamezniku razumeti vsebino informacij, pomagajo mu širiti področje

raziskovanja in prevzemati večji nadzor nad lastnim učenjem» (Merila in kazalci informacijske pismenosti v visokem šolstvu, 2010, str. 7).

2.2 POMEN SISTEMSKEGA INFORMACIJSKEGA OPISMENJEVANJA

V času, ko razvoj informacijske tehnologije omogoča tudi globalni dostop do skoraj nepredstavljive količine elektronskih virov, je toliko bolj pomembna veščina, kako iz poplave informacij izbrati tiste, ki so za nas relevantne, in jih potem tudi smiselno uporabiti. Biti informacijsko pismen je ključnega pomena za osebe z univerzitetno izobrazbo, zato da so v svoji profesionalni karieri sposobni kritično izbrati in uporabiti informacije, ter da so spretni pri upravljanju z informacijskimi viri (Stopar, Kotar in Pejova, 2008). Da dobimo informacijsko pismenega posameznika, je potreben stalen razvoj, in sicer na vseh stopnjah formalnega izobraževanja, torej pri osnovnem, srednjem in višjem oziroma visokem izobraževanju (Bruce, 1994, cv: Petermanec in Pejova, 2005). Tudi Brečko (2004) poudarja pomen sistematičnega informacijskega opismenjevanja na vseh stopnjah šolanja. Pri osnovnošolskem in srednješolskem izobraževanju jim je s prenovo kurikulumov uspelo preoblikovati učne načrte tako, da je poučevanje informacijske pismenosti obvezno. Da bi bila pri tem čim bolj poudarjena vloga šolskega knjižničarja, so začeli izvajati medpredmetno področje Knjižnična informacijska znanja. Tako Knjižnična informacijska znanja izvaja šolski knjižničar v sodelovanju z učitelji drugih predmetov (Brečko, 2004). Program Knjižnična informacijska znanja je bil sprejet na Strokovnem svetu Republike Slovenije za splošno izobraževanje, in sicer za osnovne šole leta 1999 ter za gimnazijo leta 2000 (Steinbuch idr., 2010).

Na visokošolski stopnji izobraževanja se sistematično informacijsko opismenjevanje v Sloveniji še ne izvaja, a na visokošolskih zavodih kljub temu poteka nek način informacijskega izobraževanja, ki zadovolji vsaj del ciljev za doseganje informacijske pismenosti študenta. Ker je pot do vzpostavitve kakšnega trdnjega programa informacijskega opismenjevanja v slovenskih visokošolskih zavodih dolgotrajna, je bila dodatna pomanjkljivost ravno to, da nismo imeli izoblikovanih smernic oziroma meril za doseganje cilja informacijske pismenosti (Merila in kazalci informacijske pismenosti v visokem šolstvu, 2010).

Tudi na Fakulteti za elektrotehniko Univerze v Ljubljani sistematičnega in organiziranega opismenjevanja, ki bi bilo vključeno v študijski program, še ni in tudi ni predvideno. Podobno

kot na FU za tovrstna izobraževanja nimajo niti podpore niti pooblastil. Opažajo, da ima večina na novo vpisanih študentov na začetku težave pri uporabi knjižnice in njenih storitev. Ugotavljajo še, da imajo študenti zaradi slabega poznavanja informacijskih virov in šibkega znanja pri uporabi uporabniškega vmesnika COBISS/OPAC², težave pri iskanju obvezne literature (Oven, 2011).

Na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani pa so informacijsko opismenjevanje uvedli v redni študijski proces, in sicer so v študijskem letu 2009/2010 uvedli doktorski študijski program Grajeno okolje. V doktorski študij so za dvig informacijske pismenosti uvedli tudi predmet Uvod v znanstveno in raziskovalno delo doktorandov, ob prenovi študijskega predmeta pa so predmet preimenovali v Orodja in metode v raziskovanju grajenega okolja. Predavanja izvaja visokošolski učitelj, praktični del v obliki vaj pa izvaja visokošolska knjižničarka (Koler Povh in Turk, 2018).

2.3 INFORMACIJSKA PISMENOST IN INFORMACIJSKO OPISMENJEVANJE V VISOKEM ŠOLSTVU

Leta 2000 so pri Združenju ameriških visokošolskih in znanstvenih knjižnic (ACRL) objavili standarde informacijskega opismenjevanja za visokošolsko izobraževanje³. Standardi vključujejo kazalnike uspešnosti in učnih rezultatov za ocenjevanje poučevanja informacijske pismenosti, poudarjajo sodelovanje s fakulteto ter institucionalizirajo informacijsko pismenost in njen pomen za vseživljenjsko učenje. Standardi so ključni za inštruktorje, ki razvijajo programe informacijske pismenosti, in so imeli ogromen vpliv na porast števila teh programov (Information literacy competency standards for higher education, 2000; Juskiewicz in Cote, 2014). Omenjeni standardi so ključnega pomena tudi za slovensko visoko šolstvo. Leta 2010 smo dobili njihov prevod z naslovom Merila in kazalci informacijske pismenosti v visokem šolstvu, ki »zagotavljajo okvir za ocenjevanje stopnje informacijske pismenosti posameznika« (Merila in kazalci informacijske pismenosti v visokem šolstvu, 2010, str. 11). Standardi opredeljujejo pet meril informacijske pismenosti, znotraj tega pa kazalce uspešnosti. Merila, ki jih standard opredeljuje so, da zna informacijsko pismen študent določiti naravo in obseg

² Uporabniški vmesnik COBISS/OPAC je nadomestil COBISS+, dostopno na <https://plus.cobiss.si/opac7/bib/search>

³ Izvirni naslov: Information literacy competency standards for higher education.

potrebnih informacij, jih uspešno in učinkovito pridobiti, skupaj z njihovimi viri kritično ovrednotiti ter nato izbrane informacije vključiti v svoje obstoječe znanje in vrednotni sistem; da zna sam ali kot član skupine uspešno uporabiti informacije za doseg določenega cilja ter da informacijsko pismen študent razume ekonomske, pravne in družbene vidike uporabe informacij ter jih pridobiva in uporablja v skladu z etičnimi pravili in zakonskimi predpisi (Merila in kazalci informacijske pismenosti v visokem šolstvu, 2010).

Leta 2011 je ACRL ustanovila delovno skupino, da bi posodobili standarde, skupina pa je predlagala večje revizije. Leta 2016 je bil sprejet dokument »Framework for Information Literacy for Higher Education«. Namesto petih meril informacijske pismenosti dokument uvaja šest okvirov informacijske pismenosti. Namen dokumenta ni, da bi standarde nadomestil, ampak zagotavlja alternativni pogled na pomen informacijske pismenosti, vlogo uporabnika pri prenosu informacij in na pedagoške tehnike, ki jih uporabljajo knjižničarji. Manj temelji na spretnostih in je bolj konceptualen in epistemološki model (FitzGerald Quintel in Sloane, 2016). Dokument predstavlja šest okvirjev⁴, in sicer: avtoriteta je konstruirana in kontekstna; ustvarjanje informacij kot proces; informacije imajo vrednost; raziskovanje kot poizvedba; izobraževanje kot pogovor; iskanje informacij kot strateško raziskovanje (Framework for Information Literacy for Higher Education, 2016).

Zaenkrat v visokem šolstvu informacijsko opismenjevanje poteka na več načinov:

- »kot knjižnične inštrukcije,
- kot samostojen predmet znotraj kreditnega sistema,
- kot vsebina, ki je vključena v različne znanstvene discipline« (Stopar idr., 2008, str. 49).

Knjižnične inštrukcije lahko razumemo preprosto kot izobraževanje uporabnikov, ki je v bibliotekarskem terminološkem slovarju opredeljeno kot »načrtno individualno ali skupinsko usposabljanje uporabnikov za samostojno uporabo knjižnice in informacijskih virov« (Kanič, Leder, Ujčič, Vilar in Vodeb, 2009, str. 131). Kot poudarjajo avtorice članka, pa to »ne zadostuje za doseganje standardov informacijske pismenosti« (Stopar idr., 2008, str. 44).

⁴ Prevod poimenovanja okvirjev smo prevzeli po Petrovič, 2018.

Knjižničarska stroka ima na področju informacijske pismenosti na univerzi svoje vizije. Na strokovnem srečanju z naslovom Informacijska pismenost v visokem šolstvu so leta 2011 udeleženci razpravljali in ugotavljali, da se informacijsko opismenjevanje v slovenskem visokem šolstvu uveljavlja nesistematično in prepočasi. Na podlagi ugotovitev strokovnega srečanja so udeleženci predlagali po našem mnenju nujne ukrepe za vključitev informacijskega opismenjevanja v visokošolsko izobraževanje. Bistveno za začetek uveljavljanja informacijske pismenosti v visokošolske zavode je naslednje:

- »Visokošolski zavodi morajo vključiti informacijsko opismenjevanje v strateške dokumente, v merila kakovosti visokošolskega zavoda, v oblikovanje in izboljševanje študijskih programov ter v procese zagotavljanja pedagoške odličnosti. Pri tem je izredno pomembno, da se tudi pedagoški delavci celovito seznanijo s koncepti in standardi informacijske pismenosti.
- Za uveljavljanje informacijske pismenosti so odgovorni pedagogi, študenti, raziskovalci, knjižničarji in druge službe na visokošolskem zavodu (karierni centri, centri za vseživljenjsko izobraževanje, službe za študijske zadeve), zato se naj medsebojno povezujejo in razvijajo strateška sodelovanja.
- Vodstvo visokošolskih ustanov mora spodbuditi sodelovanje med pedagogi in visokošolskimi knjižničarji pri razvoju in izvajanju učnih načrtov, da bi vključevali elemente informacijske pismenosti (problemsko učenje) in ocenjevanje njihovega razvijanja.
- Takoj je potrebno razviti in okrepiti formalne in neformalne načine izobraževanja izobraževalcev (pedagogo in knjižničarjev) na področjih informacijske pismenosti, visokošolske didaktike, komunikacijskih spretnosti, uporabe IKT, itd.
- Za učinkovito uveljavljanje informacijskega opismenjevanja je nujno krepiti promocijske aktivnosti med študenti, pedagogi, knjižničarji in drugimi deležniki v visokošolskem prostoru ter širše« (Informacijska pismenost v visokem šolstvu, 2011).

Glede na našete zaključke strokovnega srečanja je Petrovič (2018) preveril, kakšno je stanje vključevanja informacijskega opismenjevanja v vizije in strategije treh slovenskih univerz po minulih sedmih letih od sprejetih predlogov. Ugotovljeno je bilo, da dokumenti ne omenjajo potrebe po informacijsko pismenem študentu, knjižnice so obravnavane kot podpornice študijskega procesa in kot nekaj, čemur je za delovanje treba zagotoviti prostorske pogoje

(Petrovič, 2018). V visokem šolstvu informacijska pismenost ni eksplicitno opredeljena kot cilj in ni del univerzitetnih načrtov, ravno tako pa visokošolski učitelji ne zaupajo pedagoškim sposobnostim knjižničarja. Informacijska pismenost je prepuščena iniciativi posameznega učitelja. Zato tudi ni zanesljivih statističnih podatkov o tem, kako se poučuje. Pri nas zgolj 20 % visokošolskih knjižnic poučuje informacijsko pismenost, 80 % pa jih izvaja le bibliografske inštrukcije. Le peščica visokošolskih učiteljev se zaveda pomena informacijske pismenosti. Vendar to ni dovolj, da bi izobraževanje za informacijsko pismenost implementirali v visokošolski izobraževalni sistem (Petermanec in Šebjan, 2017).

Na spletni strani Univerze v Ljubljani lahko najdemo seznam visokošolskih zavodov⁵, ki so del Univerze, in izobraževalnih vsebin za informacijsko pismenost, ki jih nudijo. Pedagoška fakulteta izvaja izobraževanja za svoje uporabnike študente ter pedagoške in raziskovalne delavce. Organizira na primer izobraževanje za pravilno citiranje in navajanje virov po 6. verziji standardov APA, za iskanje informacij s pomočjo COBISS/OPAC, predstavitev DiKUL, začetno in nadaljevalno izobraževanje uporabnikov za iskanje po e-virih. Osrednja družboslovna knjižnica Jožeta Goričarja za uporabnike izvaja izobraževanje z zanimivim naslovom Ni vsega na Googlu in Tečaji informacijske pismenosti po vaši meri. Narodna in univerzitetna knjižnica za svoje uporabnike ravno tako ponuja široko paleto izobraževanj, kot na primer izobraževanja za iskanje po elektronskih informacijskih virih, za učinkovito uporabo portala Digitalne knjižnice Slovenije, iskanje po elektronskih informacijskih virih: e-članki in e-knjige, mEga iskalnik NUK in DiKUL, izobraževanje za iskanje informacij s pomočjo COBISS/OPAC. O posameznih izobraževanjih lahko na spletni strani Univerze⁶ dobimo tudi dodatne informacije, kot na primer, kakšna je njihova vsebina, koliko časa trajajo, komu so namenjena, in podobno (Izobraževanje uporabnikov v knjižnicah Univerze v Ljubljani, 2018). Po pregledu izobraževanj, ki jih ponujajo posamezni visokošolski zavodi Univerze v Ljubljani ter Narodna in univerzitetna knjižnica, vidimo, da se lahko študenti brezplačno udeležijo katerega koli izobraževanja po njihovi meri in tako pridobijo različna znanja in veščine s področja informacijske pismenosti.

⁵ Na seznamu najdemo tudi Fakulteto za upravo in seznam izobraževanj, ki jih ponuja.

⁶ Dodatne informacije so dostopne na spletni povezavi <https://libguides.mf.uni-lj.si/friendly.php?s=izobrazevanja-ul>

3 PREGLED DOSEDANJIH RAZISKAV

Leta 2004 je skupina bibliotekarjev, ki se je ukvarjala z informacijsko pismenostjo, izvedla pilotsko anketo, v kateri so želeli preveriti »izobraževanje uporabnikov knjižničnih informacijskih storitev in oblik informacijskega opismenjevanja na slovenskih univerzah« (Petermanec in Pejova, 2005, str. 59). Pilotna raziskava je sicer nekoliko starejšega datuma, vendar smo jo za primerjavo z našo raziskavo uporabili ravno zato, ker želimo v knjižnici FU pridobiti podobne informacije, kot so jih preverjali v omenjeni raziskavi pred dobrimi trinajstimi leti.

Anketni vprašalnik so v elektronski obliki poslali 81 visokošolskim knjižnicam z namenom, da bi ga izpolnile osebe, ki so se ukvarjale z izobraževanjem uporabnikov. Na anketo je odgovorilo 52 knjižnic, kar pomeni 67 % odzivnost. Z anketo so želeli ugotoviti, kakšne izobraževalne oblike uporabljajo na treh slovenskih univerzah ter kdo jih izvaja in komu so namenjene. Zanimalo jih je, če je izobraževanje del učnih programov, kakšna sta obseg in motiv za izobraževanje ter kakšno je mnenje bibliotekarjev o izobraževanju.

V pilotni anketi so ugotovili, da 77 % knjižnic svoje uporabnike izobražuje za informacijsko pismenost. Na izbiro so jim ponudili 11 oblik izobraževanja, in sicer uvodne tečaje o uporabi knjižnice, tečaje o uporabi kataloga COBISS/OPAC, informativna srečanja z vodenjem po knjižnici, tečaje/delavnice o uporabi informacijskih virov (domače in tuje zbirke), pripravo priročnikov/brošur/zgibank, tečaje o novih informacijskih možnostih, e-izobraževanje, individualno izobraževanje in svetovanje, e-navodila na domači spletni strani knjižnice, predavanja o informacijski pismenosti, tečaje računalniške pismenosti. Zanimalo jih je tudi, kdo izobraževanje izvaja. Najpogosteje so knjižnice izvajale individualno izobraževanje in svetovanje, in sicer je to vrsto izobraževanj izvajalo 40 knjižnic. Ta oblika ni najboljša za uporabnika, ker omejuje njegovo kreativnost, saj se povsem prepusti delu bibliotekarja in zaupa njegovemu obvladanju veščin, pri čemer pa sam postane pasiven. To postane problem, ko se uporabnik ponovno sreča z informacijskim problemom, saj bo takrat najverjetneje zopet poiskal pomoč bibliotekarja. Pomanjkanje informacijske pismenosti mu bo zato predstavljalo težavo v delovnem okolju, kjer se bo moral na problem odzvati hitro in učinkovito. Individualnim izobraževanjem so sledili uvodni tečaji o uporabi knjižnice, informativna srečanja z vodenjem po knjižnici ter izdelava brošur in priročnikov, kar sicer sodi v sklop izobraževanja

uporabnikov, ne vsebuje pa vseh elementov informacijskega opismenjevanja. Največkrat so bili izvajalci izobraževanj bibliotekarji, in sicer od 274 izvajalcev se je bibliotekar v tej vlogi pojavil 222-krat, visokošolski učitelj pa le 21-krat. Da so tečaji obvezni del izobraževanja na fakulteti, je odgovorilo 10 knjižnic, 29 knjižnic je odgovorilo, da tečaji niso obvezni del izobraževanja. 14 (27 %) knjižnic je tečaje izvajalo enkrat letno, skozi vse leto pa 22 knjižnic, kar pomeni 42 %. Bibliotekarji v visokošolskih knjižnicah opravljajo strokovna dela, na primer nabavo, obdelavo gradiva, izposajo gradiva, zato so se pri načrtovanju in izvajanju informacijskega opismenjevanja srečevali s pomanjkanjem časa (29 knjižnic) ter preobremenjenostjo (25 knjižnic). Temu je sledil problem sodelovanja ter podpore visokošolskih učiteljev in vodstva (21 knjižnic). 14 knjižnic je odgovorilo, da pri študentih za izobraževanje ni zanimanja, 10 knjižnic pa je odgovorilo, da ni zanimanja pri učiteljih. Avtorici članka poudarjata, da je to »mnenje sicer dopustno, kot pogoj za izvedbo informacijskega opismenjevanja pa ni relevantno« (Petermanec in Pejova, 2005, str. 67). Avtorici menita, da se da z ustrezno obliko informacijskega opismenjevanja in njegovo kakovostjo motivirati študente, da bodo izobraževanja obiskovali, ter k sodelovanju privabiti tudi visokošolske učitelje.

Na FU so leta 2016 v okviru projekta z naslovom Informacijska pismenost za boljše in bolj motivirane študente pripravili anketni vprašalnik o vlogi in pomenu informacijske pismenosti na FU. Raziskava je bila izvedena v istem okolju kot naša raziskava, zato smo rezultate lahko primerjali. Na anketni vprašalnik je odgovarjalo 135 študentov. Avtorji raziskave so želeli ugotoviti, koliko se študentje udeležujejo izobraževanj, ki jih ponuja knjižnica, ter katerega izmed ponujenih izobraževanj, to je skupinsko izobraževanje (COBISS+/DiKUL), individualno tutorstvo oziroma predstavitev pri rednih predavanjih, so se udeležili. Vsaj enega izobraževanja se je udeležilo 29 vprašanih, kar pomeni zgolj 22 % študentov, ki so odgovarjali na anketni vprašalnik. Največ vprašanih, in sicer 24 (83 %), se je udeležilo skupinskega izobraževanja. Spodbuden pa je podatek, da je bila večina (28) udeležencev z izobraževanjem zadovoljnih (Svržnjak idr., 2016).

Naslednje vprašanje, ki je eno izmed ključnih raziskovalnih problemov tudi pri naši raziskavi, so bili razlogi za neudeležbo na ponujenih tečajih. Kar 52 % študentov je kot razlog za neudeležbo navedlo pomanjkanje časa, 36 % naj bi vsebine izobraževanj že poznalo in znajo samostojno uporabljati aplikacijo COBISS+ za iskanje gradiva v katalogu in portalu DiKUL, 12 % vprašanih pa o izobraževanjih ni bilo obveščenih. Kljub vsemu se je večini študentov

informacijska pismenost zdela zelo pomembna (57 % študentom) ali pomembna (40 % študentom) in kar 62 % jih je bilo mnenja, da bi morali izobraževanje za informacijsko pismenost vključiti v redni študijski program (Svržnjak idr., 2016).

V raziskavi so skušali ugotoviti še, kakšna je stopnja informacijske pismenosti študentov FU. Postavili so vprašanja, ki se nanašajo na informacijsko vedenje v konkretnih situacijah, ter vprašanja s konkretnimi informacijskimi problemi. Kar 92 % študentov pri iskanju gradiva v knjižnici uporablja aplikacijo COBISS+, od tega 68 % redno in 24 % občasno. Ravno tako bi 92 % študentov v katalogu znalo poiskati knjigo, če bi poznali avtorja in naslov, medtem ko je bilo zgolj 2 % študentov mnenja, da knjige ne bi znali poiskati. Čeprav jih je velika večina odgovorila, da znajo poiskati knjigo v katalogu, pa se je odstotek precej zmanjšal, ko bi morali knjigo poiskati na polici knjižnice FU, takih je bilo namreč 58 %, 32 % jim to uspe včasih, knjige na polici pa ne bi znalo poiskati 10 % študentov. Z raziskavo so torej ugotovili, da se študentom zdi informacijska pismenost pomembna, saj so njen pomen ocenili s povprečno oceno 4,5 (na lestvici z najvišjo vrednostjo 5,0). Dve tretjini študentov je bilo mnenja, da bi izobraževanja morala biti vključena v redni študijski program. Izobraževanja se je kljub vsemu udeležilo le 22 % vprašanih, dobra polovica pa se izobraževanja ni udeležila zaradi pomanjkanja časa (Svržnjak idr., 2016).

4 RAZISKAVA

4.1 NAMEN, CILJI IN HIPOTEZE

V knjižnici FU je opaziti upad zanimanja za izobraževanja uporabnikov za informacijsko pismenost oziroma upad udeležbe na tovrstnih izobraževanjih. V statističnih podatkih knjižnice lahko ta upad tudi vidimo. Tako se je leta 2010 individualnega izobraževanja udeležilo 25 uporabnikov, skupinskega pa 277. Po statističnih podatkih za leto 2017 se je individualnega izobraževanja udeležilo 6 uporabnikov, skupinskega pa samo 13 (BibSiST, 2017). V študijskem letu 2017/2018 je knjižnica FU organizirala dve skupinski izobraževanji, izvedeno pa je bilo samo eno, saj se na drugi razpisani termin ni prijavilo zadostno število udeležencev.

Zahteve uporabnikov so vse večje ravno zaradi hitre rasti količine informacij in dostopnosti le-teh. Od knjižničarja pričakujejo pomoč pri iskanju informacijskih virov in celo pri njihovi izbiri,

vrednotenju in uporabi (Vidic in Južnič, 2010). Ravno zaradi tega se nam upad udeležbe na izobraževanjih zdi zaskrbljujoč, kajti tudi v knjižnici FU ne opazamo večje informacijske samostojnosti pri študentih, kvečjemu obratno. Uporabniki velikokrat pridejo do referenčnega oziroma izposojevalnega pulta z zahtevo po točno določenem študijskem gradivu⁷. Gradiva si ne poiščejo sami v katalogu in nato še na polici. Menimo, da ni problem v tem, da si gradiva ne bi znali poiskati sami, ampak v tem, da bi jim bilo kot uporabnikom neke »nove« knjižnice le-to treba tudi predstaviti. Občasno uporabniki do pulta prihajajo tudi z bolj obsežnimi informacijskimi potrebami, in sicer bi želeli, da jim knjižničar poišče vire na določeno temo, ki jo imajo na primer za seminarsko nalogo ali zaključno delo, in ki bi jih potem uporabili. V knjižnici stremimo k temu, da bi bili naši uporabniki čim bolj informacijsko pismeni oziroma, da bi si znali v knjižnici sami poiskati gradivo in informacije, ki jih potrebujejo za izpit, ter da bi bili tudi čim bolj samostojni in uspešni pri iskanju virov prek portala DiKUL. Za reševanje zahtevnejših informacijskih potreb jih zato povabimo, da se udeležijo katerega od izobraževanj. Opazamo, da bi študenti neko vrsto izobraževanja v knjižnici očitno nujno potrebovali, saj je opaziti vrzel v informacijski pismenosti, zato si upada števila udeležencev na izobraževanjih oziroma upada potrebe po udeležbi na njih zaenkrat ne znamo pojasniti.

Raziskovalni problem, ki ga bomo obravnavali je, zakaj zanimanje oziroma potrebe študentov FU po tovrstnih izobraževanjih upadajo. Cilj raziskave je ugotoviti, ali so študentje morebiti predmete, povezane z informacijskim opismenjevanjem (KIZ), obiskovali že v osnovni in srednji šoli, in so zato mnenja, da izobraževanj za informacijsko pismenost, kot jih ponuja FU, ne potrebujejo več. Raziskali bomo tudi, če so se uporabniki morda že kdaj udeležili izobraževanja in na njem niso dobili tega, kar so pričakovali. Naš cilj je ugotoviti še, ali bi na izobraževanjih želeli pridobiti kakšna druga znanja, ali pa bi jim morali morda ponuditi kakšne druge oblike izobraževanj. Menimo namreč, da so v osnovni in srednji šoli predmeti, ki so povezani z informacijskim opismenjevanjem učencev, dobro vključeni v učni proces in so zato svoje cilje verjetno uresničili. Učence se v osnovnih in srednjih šolah seznani s knjižnico in njeno uporabo, predstavljen jim je tudi sistem COBISS in iskanje po katalogu. Vendar pa so na visokošolski/univerzitetni stopnji informacijske potrebe študentov večje. Zato naši študenti uporabljajo portal DiKUL, kjer lahko (tudi z oddaljenim dostopom) iščejo na primer tuje

⁷ Založba Fakultete za upravo izdaja učbenike, torej študijsko gradivo, ki ga študentje potrebujejo pri predmetih za opravljanje izpitov. Študijsko gradivo je postavljeno ločeno od ostalega gradiva in ima signaturo ŠG in naprej po UDK.

članke, ki so jim na voljo v celotnem besedilu. Pri tem se študent sooči tudi s poplavo informacij, ki jih mora obvladovati.

Na podlagi raziskovalnega problema smo oblikovali tri hipoteze, ki jih bomo glede na rezultate raziskave lahko potrdili oziroma zavrnili:

- H1: Udeležba na izobraževanjih upada, ker so študentje znanja za informacijsko pismenost usvojili že pred vpisom na FU in zato izobraževanj ne potrebujejo.
- H2: Študentje želijo na izobraževanjih pridobiti še druga znanja, ne zgolj predstavitve aplikacije COBISS+ in portala DiKUL.
- H3: Študentje si želijo še drugačnih oblik izobraževanj, ne zgolj enkratnega skupinskega in individualnega izobraževanja.

4.2 RAZISKOVALNA METODA

Za raziskovalno metodo smo izbrali anketno metodo. Anketni vprašalnik smo izdelali s pomočjo spletnega orodja Ika. Anketna metoda kot ena izmed najpomembnejših in hkrati kot najpogostejša oblika zbiranja podatkov v družboslovju omogoča zbiranje kvantitativnih podatkov in sodi med kvantitativne metode. S to metodo v večini primerov proučujemo le vzorec raziskovalne populacije, iz katerega lahko pridobljene podatke posplošimo na celotno populacijo. Anketo v ožjem smislu opredeljujemo kot »pisno zbiranje podatkov o stališčih in mišljenjih na reprezentativnem vzorcu anketirancev s pomočjo vprašalnika« (Ambrožič, 2008, str. 23).

V knjižnico FU je včlanjenih 858 uporabnikov (BibSiST, 2017), ki so zavedeni pod kategorijo študent. Odločili smo se za neverjetnostni vzorec, in sicer smo s priložnostnim vzorčenjem zajeli 86 študentov. Za takšen vzorec smo se odločili, ker je izobraževanje namenjeno vsem študentom, ne glede na letnik, zato nas je zanimalo mnenje vsakega študenta, ki je imel za to priložnost in se je tudi odločil za izpolnjevanje ankete. Ker smo se odločili za tovrstni vzorec, rezultatov ne moremo posplošiti na celotno populacijo študentov FU.

Povabilo k sodelovanju v anketi in dostop do anketnega vprašalnika smo študentom posredovali preko Študentskega informacijskega sistema STUDIS. Za reševanje vprašalnika so imeli na voljo en mesec, od 16. 5. 2018 do 16. 6. 2018. Za to obdobje smo se odločili, ker je to čas tik

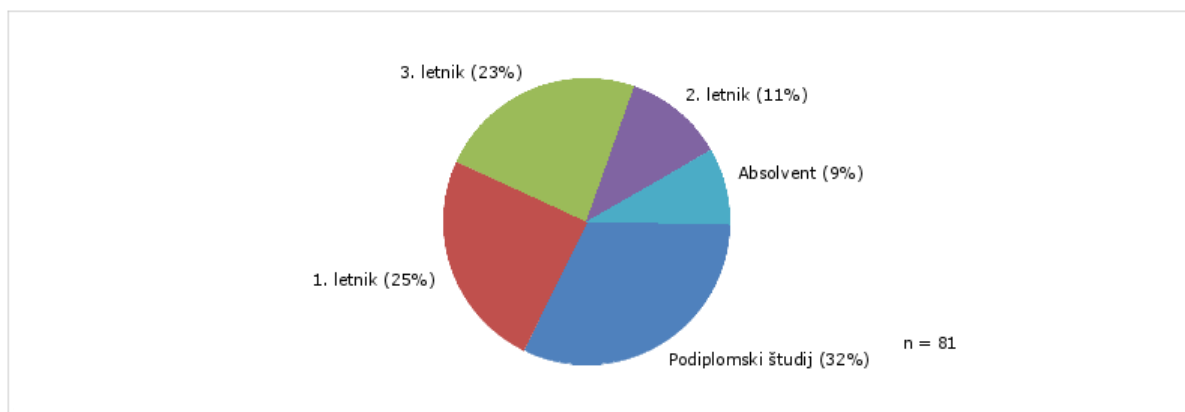
pred zaključkom predavanj v drugem semestru, ko so tudi študenti prvih letnikov že dobro seznanjeni z vsem dogajanjem na fakulteti in so se že imeli možnost udeležiti katerega od izobraževanj. Hkrati pa je to čas pred poletnimi počitnicami, ko so vsi študenti še na voljo za sodelovanje pri anketiranju. Približno dva tedna po objavi smo študente ponovno prosili, naj rešijo anketo, in tako zagotovili še malce večji odziv.

5 REZULTATI IN RAZPRAVA

5.1 REZULTATI

V vzorec naše raziskave je bilo zajetih 86 študentov. Omejitev raziskave vidimo morebiti v tem, da vprašanja niso bila obvezna, zato se število respondentov pri odgovorih na posamezna vprašanja razlikuje, vendar pa odstopanja niso velika. Ravno tako rezultatov ne moremo posplošiti na populacijo študentov, ki so vpisani na FU, saj je bil vzorec priložnostni.

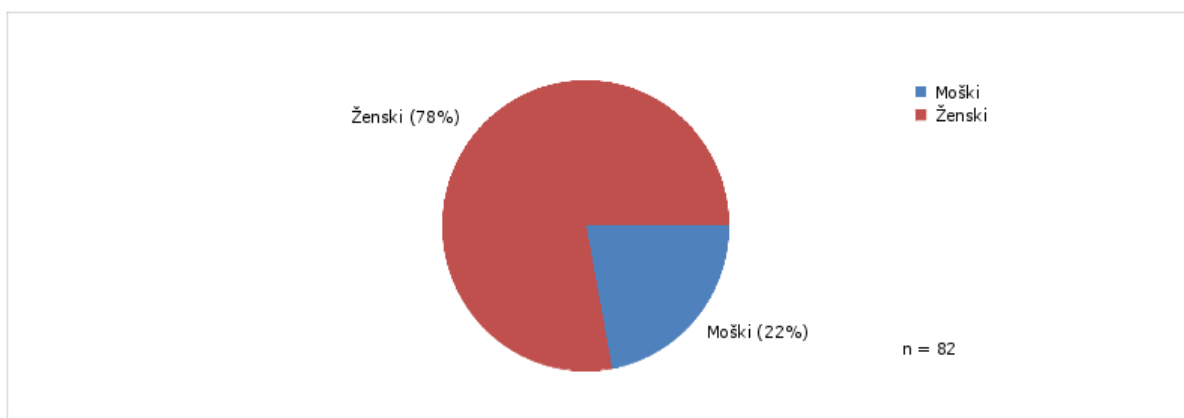
Iz Slike 1 je razvidno, da so bili v raziskavo zajeti študenti iz vseh letnikov, in sicer 25 % študentov iz 1. letnika, 11 % študentov iz 2. letnika, 23 % študentov iz 3. letnika. Najmanj je bilo absolventov, in sicer le 9 %. Nekoliko več je bilo podiplomskih študentov (32 %), vendar so bili v tej kategoriji zajeti študenti tako 1. kot 2. letnika podiplomskega študija. Število študentov, ki so sodelovali v anketi, glede na letnik njihovega študija, torej bistveno ne izstopa.

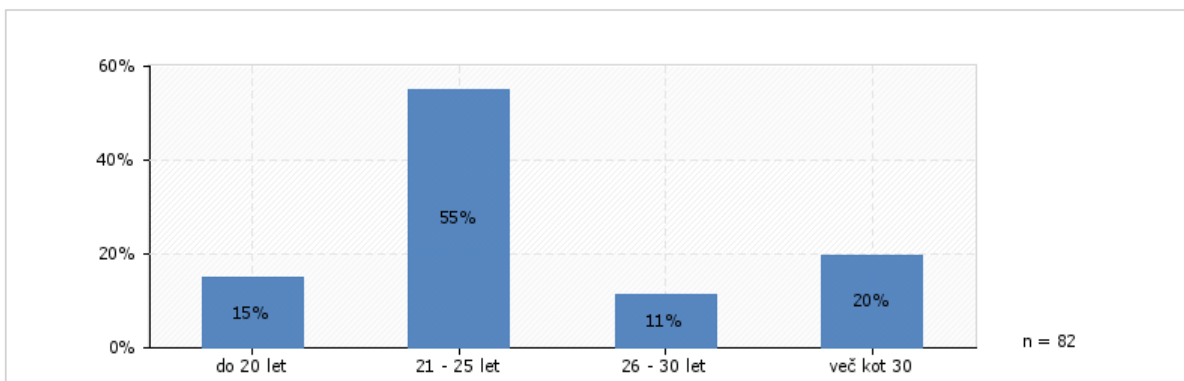
Slika 1: Letnik študija, v katerega so vpisani anketiranci (n = 81)

Na vprašanje o starosti in spolu je odgovorilo 82 študentov. V anketi je sodelovalo 78 % študentk in 22 % študentov. Neenakomeren delež anketirancev glede na spol je bil pričakovan, saj je na FU vpisanih več žensk kot moških (Slika 2). Več kot polovica sodelujočih v anketi je

starih med 21 in 25 let (Slika 3), kar je ravno tako pričakovano, saj je to običajna starost študentov na slovenskih visokošolskih zavodih.

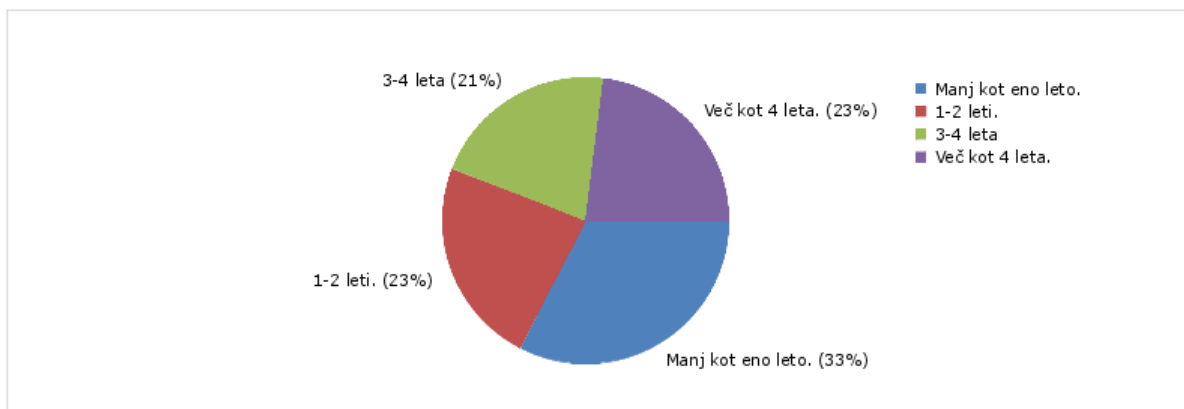
Slika 2: Spol anketirancev (n = 82)

Slika 3: Starost anketirancev (n = 82)

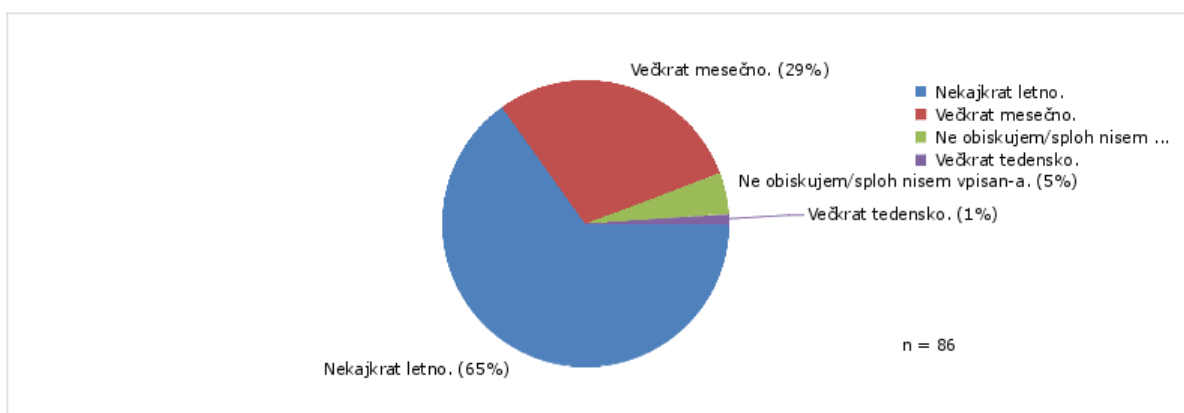
Sledila so vprašanja, povezana z uporabo knjižnice in njenih storitev.

Na vprašanje o trajanju članstva v knjižnici in posledično uporabe njenih storitev je odgovorilo vseh 86 anketiranih študentov. 28 (33 %) jih je odgovorilo, da so člani knjižnice manj kot eno leto. Eno do dve leti in več kot štiri leta knjižnico obiskuje 20 (23 %) študentov, 18 (21 %) študentov pa je odgovorilo, da knjižnico obiskujejo že tri do štiri leta (Slika 4). Če seštejemo uporabnike, ki knjižnico obiskujejo več kot eno leto, vidimo, da je takih 58 (67 %).

Slika 4: Trajanje članstva anketirancev v knjižnici (n = 86)

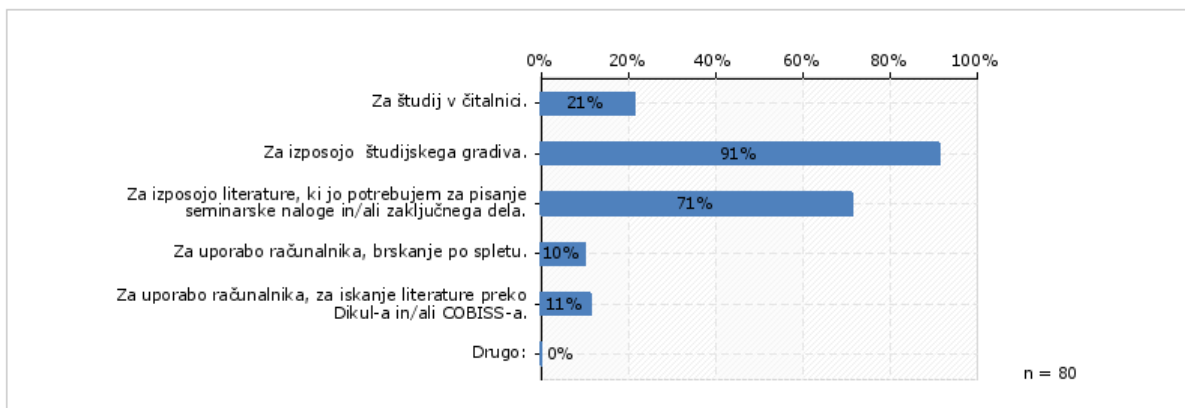
Na vprašanje o pogostosti obiska knjižnice je 56 (65 %) študentov odgovorilo, da knjižnico obiščejo nekajkrat letno, 25 (29 %) študentov knjižnico obišče večkrat mesečno. Da knjižnico obišče večkrat tedensko, je odgovoril 1 (1 %) študent, 4 (5 %) študenti knjižnice ne obiskujejo ali pa vanjo sploh niso vpisani (Slika 5). Vidimo lahko, da je zelo malo takih, ki knjižnice ne obiskujejo oziroma v knjižnico niso vpisani. Kar pomeni, da je velika večina anketirancev rednih uporabnikov knjižnice in uporablja vsaj del storitev, ki jih knjižnica ponuja.

Slika 5: Pogostost obiskov anketirancev v knjižnici (n = 86)

Študente smo tudi vprašali, s kakšnim namenom obiščejo knjižnico (Slika 6). Pri tem vprašanju je bilo ponujenih več odgovorov, izmed katerih jih je bilo možno izbrati še več. Odgovorilo je 80 anketirancev. Vidimo lahko, da največ anketiranih študentov uporablja knjižnico za izposajo študijskega gradiva (73 oziroma 91 %) in za izposajo druge literature za pisanje seminarskih in drugih nalog (71 % oziroma 57 vprašanih). 17 (21 %) jih v knjižnico pride študirat. 9 (11 %) študentov na računalnikih, ki so na voljo v knjižnici, prek DiKUL-a in v računalniškem katalogu išče potrebno literaturo, 8 (10 %) pa jih knjižnico obišče z namenom uporabe računalnika za brskanje po spletu. Nihče od vprašanih ni izbral možnosti »drugo«. Ta možnost je bila dodana

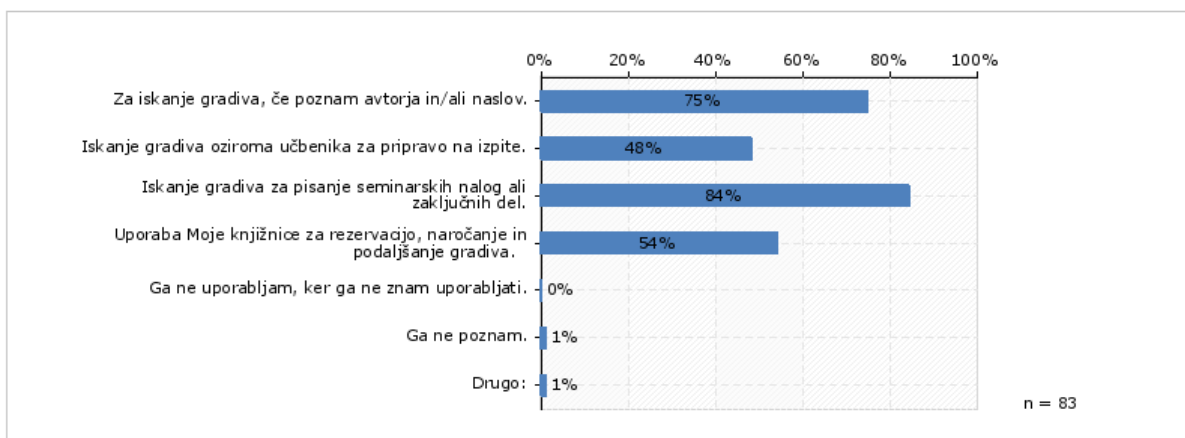
predvsem za primer, če bi študentje sami omenili, da knjižnico obiščejo tudi v povezavi z izobraževanji, ki jih ponuja.

Slika 6. Namen obiska knjižnice (n = 80)

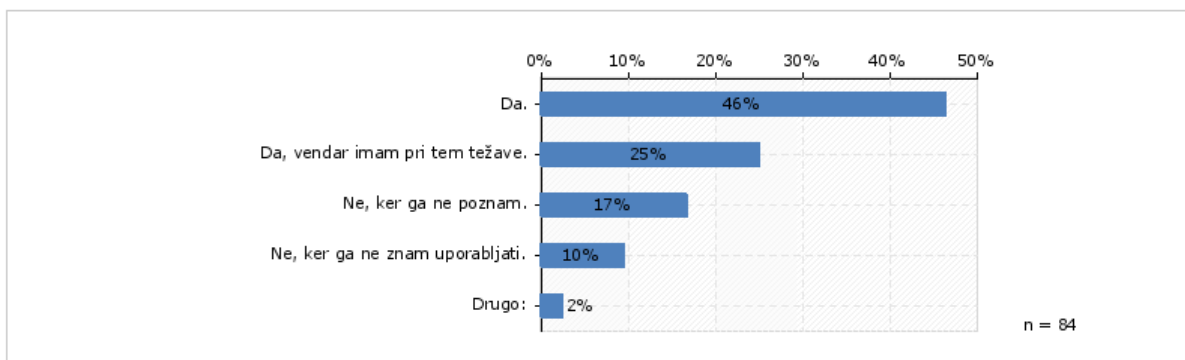
Sledilo je nekaj vprašanj, ki nam bi lahko dala odgovore na to, ali študentje poznajo spletno aplikacijo COBISS+ in portal DiKUL, in za kaj ju uporabljajo.

Na kratko smo z anketnim vprašalnikom želeli ugotoviti, koliko so študentje vešči uporabe aplikacije COBISS+ oziroma za kaj jo uporabljajo (Slika 7). Možnih je bilo več odgovorov. Največ študentov, in sicer 70 (84 %), je odgovorilo, da prek kataloga iščejo gradivo, ki ga potrebujejo za pisanje seminarske naloge oziroma zaključnega dela. Večina študentov, tj. 62 (75 %), katalog uporabi za iskanje gradiva, če poznajo avtorja oziroma naslov. Dobra polovica študentov, in sicer 45 (54 %), je večjih uporabe servisa Moja knjižnica za rezervacije, naročanje in podaljševanje izposojevalnega roka, nekoliko manj kot polovica študentov, tj. 40 (48 %), pa uporablja katalog za iskanje učbenikov, ki jih potrebujejo za izpit. En študent je odgovoril, da COBISS+ ne pozna, eden pa je odgovoril »drugo«, pri čemer nismo dobili dodatnega pojasnila.

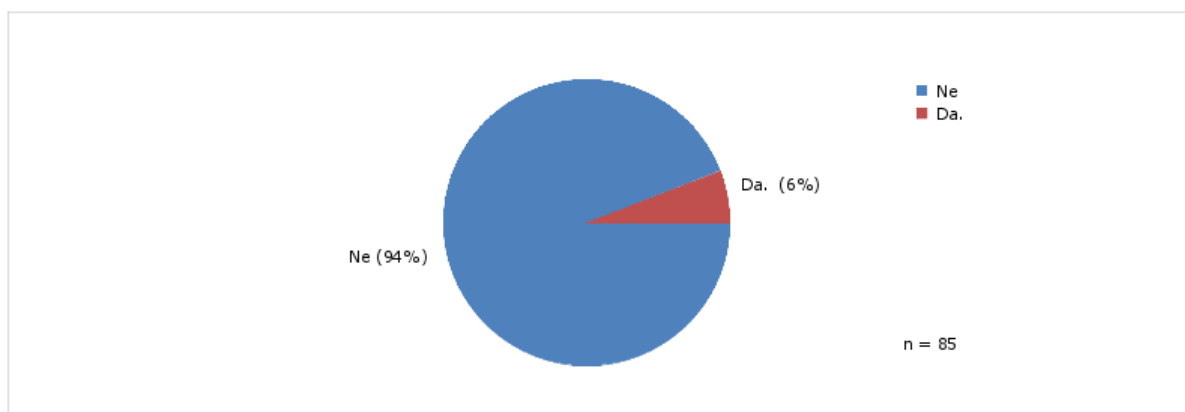
Slika 7: Uporaba aplikacije COBISS+ (n = 83)

Zanimalo nas je tudi, koliko so večši uporabe portala DiKUL (Slika 8). 39 (46 %) študentov je odgovorilo, da portal uporablja za iskanje literature, ki jo potrebujejo za pisanje seminarske naloge oziroma zaključnega dela. 21 (25 %) anketirancev ga sicer uporablja, vendar ima pri tem težave. 14 (17 %) portala ne pozna in ga zato tudi ne uporablja, 8 študentov (10 %) pa ga ne uporablja, ker ga ne zna uporabljati. Dva študenta sta odgovorila »drugo«, pri čemer smo dobili dodatno pojasnilo, da DiKUL uporabljata »včasih«.

Slika 8: Uporaba portala DiKUL (n = 84)

Sledilo je bistveno vprašanje, in sicer nas je zanimalo, ali so se študentje, ki so reševali vprašalnik, že kdaj udeležili izobraževanj, ki jih knjižnica ponuja (Slika 9). Ponujenih izobraževanj se je do anketiranja udeležilo le 5 (6 %) študentov, kar 80 (94 %) anketiranih študentov pa se izobraževanj ni udeležilo.

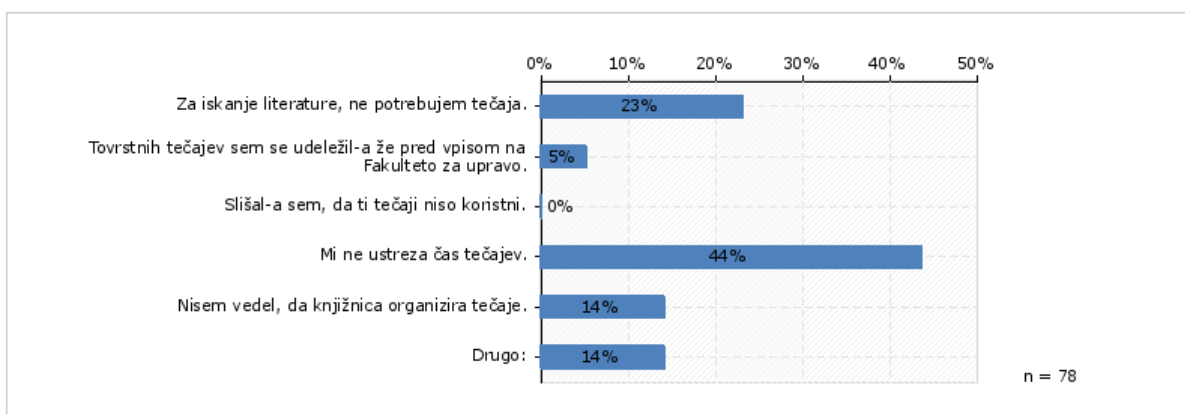
Slika 9: Udeležba anketirancev na izobraževanjih, ki jih organizira knjižnica (n = 85)

Bistveno za nas je bilo ugotoviti, zakaj se študentje izobraževanj niso udeležili (Slika 10). Kar 34 (44 %) anketirancem ne ustreza čas izobraževanj, 18 (23 %) jih za iskanje informacijskih virov izobraževanj ne potrebuje, medtem ko 11 (14 %) študentov, ki so odgovarjali na vprašalnik, sploh ni vedelo, da knjižnica ponuja tovrstna izobraževanja. Spodbudno se nam zdi

le, da ni nobenega študenta, ki se izobraževanja ni udeležil zato, ker bi bili tečaji po njegovem mnenju nekoristni. 11 (14 %) anketirancev je kot odgovor izbralo kategorijo »drugo«, od tega smo dodatna pojasnila dobili od 8 študentov, ki so navedli:

- »zaradi časovne stiske«,
- »uporabo DiKUL in COBISS-a sem spoznala oziroma osvojila znanje za uporabo le-teh prek študija (priporočila in navodila za uporabo od profesorjev ter samopoučevanje)«,
- »zaenkrat nisem imela težav pri iskanju literature samostojno«,
- »se težko prilagodim, ker sem študent s posebnimi potrebami in sem vezan na prevoz, na tečaju bi potreboval prilagoditve«,
- »kar sem potrebovala sem vedno našla in ni bilo potrebe...če ne, bi tečaj obiskala«,
- »tečaja ne potrebujem, za iskanje gradiva sta v knjižnici vedno dve knjižničarki, ki sta tam z namenom iskanja gradiva. iskanje gradiva preko COBISS-a in potem na policah je zgolj moja dobra volja in spodbuda za lenobo tamkajšnjih zaposlenih«,
- »osnovno znanje za iskanje gradiv imam«,
- »vedno, ko sem se prijavila so odpadli, zaradi premajhnega števila prijav«.

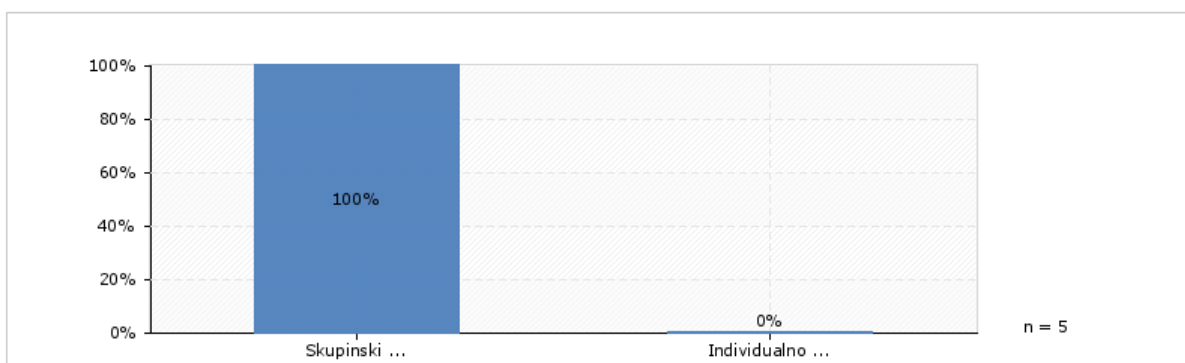
Tudi odgovori, ki so jih študentje podali sami, omenjajo samostojnost pri iskanju literature in časovno stisko.

Slika 10: Razlogi anketirancev za neudeležbo na izobraževanjih (n = 78)

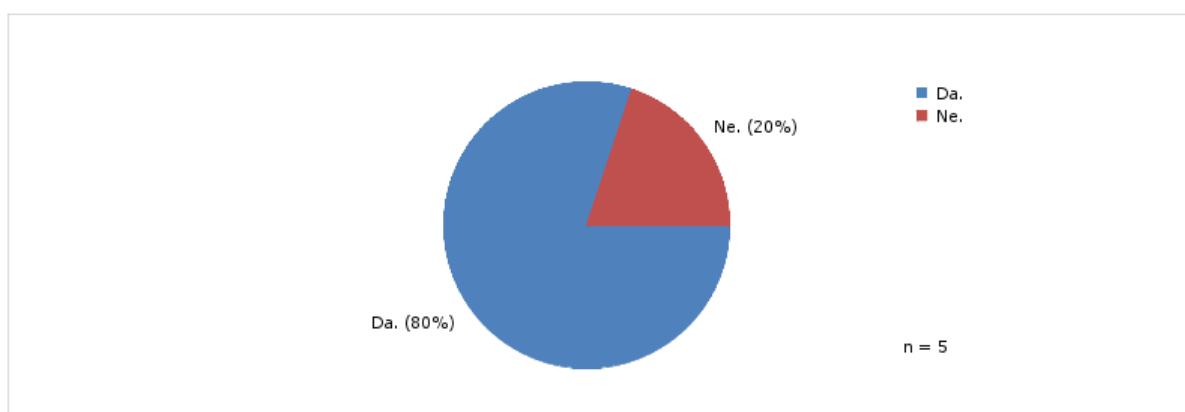
Iz Slike 11 je razvidno, da so se vsi anketirani študentje, ki so se udeležili katerega izmed izobraževanj, udeležili skupinskega izobraževanja. Torej študentje ne izkoristijo v zadostni meri možnosti, pri kateri lahko v knjižnico pridejo na individualno izobraževanje in se

bibliotekar posveti samo njegovi informacijski potrebi, izobraževanje pa poteka v času, ki si ga sami izberejo.

Slika 11: Vrsta izobraževanja, ki so se ga anketiranci udeležili (n = 5)

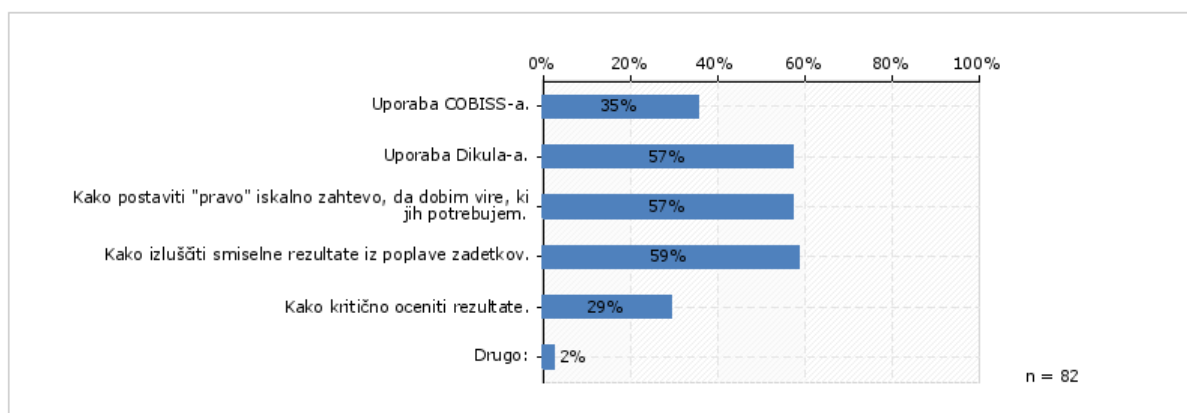
Iz Slike 12 je razvidno, da so 4 (80 %) študentje, ki so odgovarjali na anketni vprašalnik, bili z izobraževanjem zadovoljni, pri enem uporabniku pa izobraževanje ni izpolnilo pričakovanj. Temu je sledilo vprašanje: »Zakaj izobraževanje za vas ni bilo koristno?«, na katerega pa nismo dobili nobenega odgovora.

Slika 12: Zadovoljstvo anketirancev z izobraževanjem, ki so se ga udeležili (n = 5)

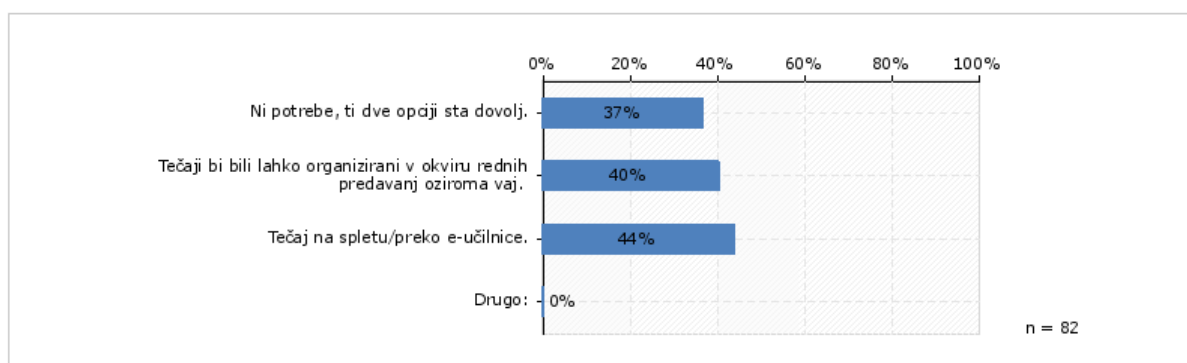
Da bi ugotovili, kako izboljšati izobraževanje za informacijsko pismenost, smo študente vprašali, katera znanja bi želeli pridobiti na izobraževanjih. Anketiranci so imeli na izbiro vnaprej ponujene odgovore. Na to vprašanje smo dobili odgovore 82 anketirancev. Največ študentov, in sicer 48 (59 %), bi želelo pridobiti znanja o tem, kako iz poplave informacijskih zadetkov izluščiti smiselne rezultate. 47 (57 %) študentov bi želelo pridobiti znanja o uporabi portala DiKUL in enako število študentov zanima, kako postaviti iskalno zahtevo, da bodo dobili vire, ki jih potrebujejo. Študente bi zanimalo tudi izobraževanje o uporabi kataloga v aplikaciji COBISS+, in sicer je takih 29 (35 %). 24 (29 %) študentov bi želelo pridobiti tudi

veščine, kako kritično oceniti rezultate poizvedbe. Dva študenta sta podala odgovor »drugo«, bolj konkretnih odgovorov pa nismo dobili.

Slika 13: Znanja, ki jih želijo anketiranci pridobiti na izobraževanjih (n = 82)

Študente smo vprašali še, ali bi želeli, da v knjižnici organiziramo še kakšno drugo obliko izobraževanja. 36 (44 %) študentov, ki so reševali anketo, je predlagalo spletna izobraževanja oziroma izobraževanje prek e-učilnice, 33 (40 %) študentov bi želelo, da so izobraževanja organizirana znotraj rednih predavanj oziroma vaj, 30 (37 %) pa jih je mnenja, da sta ponujeni izobraževanji, to je skupinsko in individualno, dovolj (Slika 14).

Slika 14: Želje anketirancev po drugih oblikah izobraževanj (n = 82)

5.2 RAZPRAVA

Če na osnovi rezultatov naše raziskave pogledamo, kako pogosto anketirani študentje obiskujejo knjižnico, vidimo, da je zgolj 5 % takih, ki knjižnice ne obiskujejo, več kot polovica (65 %) pa knjižnico obiskuje nekajkrat letno. Torej lahko rečemo, da so odgovori, ki smo jih dobili, za nas relevantni, saj je 95 % anketirancev dokaj rednih uporabnikov knjižnice. To pomeni, da so s storitvami in delovanjem knjižnice vsaj v večji meri seznanjeni. Rezultati so

pokazali, da študentje, ki so odgovarjali na anketna vprašanja, knjižnico največkrat obiščejo z namenom izposoje študijskega gradiva (91 %) in za izposajo literature, potrebne za pisanje seminarskih nalog in zaključnih del (71 %). Zelo malo anketiranih študentov (11 %) v knjižnico pride z namenom, da bi na računalnikih, ki so v knjižnici, iskali informacijske vire in literaturo za svoja dela.

Potrdili smo naše sklepanje, da se udeležba na izobraževanjih zmanjšuje. Večina anketirancev (94 %) se do anketiranja ni udeležila še nobenega izobraževanja. Če pogledamo drugače, se je izobraževanj udeležilo samo 5 izmed vseh vprašanih študentov. Če rezultate primerjamo z rezultati, ki so razvidni iz poročila projekta Informacijska pismenost za boljše in bolj motivirane študente (2016), ki so ga izpeljali na FU leta 2016, opazimo, da se je tedaj skupinskega in individualnega izobraževanja udeležilo 27 študentov. To pomeni, da je udeležba na izobraževanjih študentov FU še slabša, kot smo pričakovali, da bo.

Ker smo želeli ugotoviti, zakaj udeležba na izobraževanjih za informacijsko pismenost upada, smo sklepali in postavili hipotezo, da udeležba na izobraževanjih upada, ker so študentje znanja za informacijsko pismenost usvojili že pred vpisom na FU in zato menijo, da izobraževanj ne potrebujejo več. Poleg 18 študentov, ki so reševali anketo in odgovorili, da za iskanje literature ne potrebujejo izobraževanj, jih je največ odgovorilo, da jim ne ustreza čas tečajev in da niso vedeli, da knjižnica tovrstna izobraževanja organizira. Podobne odgovore so dobili tudi v prej omenjenem projektu FU. Manjši delež (12 %) anketiranih študentov je navedel, da o izobraževanjih niso bili obveščeni, dobra polovica pa jih ni imela časa za udeležbo. Ravno zato, da lahko študentje svojim študijskim obveznostim prilagodijo še neko dodatno izobraževanje, je na voljo individualno tutorstvo, kjer si lahko sami izberejo dan in uro. Študentje pa so o izobraževanjih obveščeni prek spletne strani fakultete, ravno tako obvestilo dobijo tudi prek informacijskega sistema STUDIS. V naši raziskavi postavljene hipoteze nismo potrdili, saj se je zgolj 5 % anketirancev izobraževanj za informacijsko pismenost udeležilo že pred vpisom na FU. Se pa nam zdi število nekoliko majhno, saj se v osnovni in srednji šoli program Knjižnična informacijska znanja (KIZ) izvaja že od leta 1999 oziroma 2000. Pomislili smo, da vprašanja morda nismo zastavili dovolj jasno oziroma da morebiti anketiranci pri odgovarjanju na KIZ niso niti pomislili.

Vprašali smo se tudi, ali sta za naše uporabnike resnično dovolj le skupinsko in individualno izobraževanje, ki ju organiziramo. Zato smo predpostavili, da si študentje želijo še drugačnih oblik izobraževanj za informacijsko pismenost in ne zgolj ponudbe enkratnega skupinskega in individualnega izobraževanja. Hipotezo smo na osnovi rezultatov ankete potrdili, saj je zgolj 27 % anketirancev dejalo, da jim ponudba omenjenih izobraževanj zadošča. Nekaj manj kot polovica študentov bi želela, da so izobraževanja del rednega študijskega procesa, ali pa v obliki spletnega tečaja oziroma tečaja prek e-učilnice. Če bi lahko izobraževanja vključili v redna predavanja ali vaje, bi se izognili temu, da študentom ne ustreza čas izobraževanj ali da za njih niso vedeli, vendar, kot smo že omenili, se izobraževanje za informacijsko pismenost še ni implementiralo v cilje rednega študijskega programa.

Če primerjamo uporabo aplikacije COBISS+ in portala DiKUL vidimo, da študentje, ki so anketo reševali, uporabljajo COBISS+ za iskanje gradiva v knjižnici, ravno tako pa jih je več kot polovica večša uporabe »Moja knjižnica«, preko katere rezervirajo ali naročijo knjigo. Portal DiKUL uporablja 71 % anketiranih študentov, vendar jih ima pri tem 25 % težave. 27 % študentov DiKUL ne uporablja, ker ga ne poznajo ali pa ga ne znajo uporabljati. Ravno pri teh dveh vprašanjih lahko ugotovimo, da so določeno stopnjo informacijske pismenosti dosegli pred vpisom na fakulteto, saj so večši uporabe aplikacije COBISS+. V času visokošolskega študija pa se pojavi potreba po uporabi kompleksnejših informacijskih virov. Študentje morajo na tej stopnji izobraževanja biti večši iskanja in uporabe tudi strokovnih in znanstvenih člankov v tujem, zlasti angleškem, jeziku. Spodbuja se jih k uporabi portala DiKUL za iskanje virov, saj imajo prek tega portala dostop do ogromnega števila e-člankov in e-knjig, ki naj bi jih uporabili pri študiju. Vidimo torej, da bi študentje potrebovali vsaj izobraževanje za iskanje literature preko portala DiKUL. Izražajo pa tudi željo po tem, da bi na izobraževanjih pridobili še kakšna druga znanja, ne samo predstavitev COBISS+ in DiKUL. Več kot polovica bi jih želela pridobiti znanje, kako postaviti pravo iskalno zahtevo, da bi dobili vire, ki jih potrebujejo, in kako iz njih izluščiti relevantne informacije za rešitev njihove informacijske potrebe. Iz rezultatov raziskave lahko sklepamo, da jim ravno uporaba portala DiKUL za iskanje literature, ki jo potrebujejo, povzroča določene težave. Potreba po drugih, bolj kompleksnih informacijskih virih, se jim pojavi na višji stopnji izobraževanja (na višješolski oziroma univerzitetni stopnji), in takrat je potreba po obvladovanju poplave informacij še toliko večja. Hipotezo, da želijo študentje na izobraževanjih pridobiti še druga znanja, ne zgolj predstavitev aplikacije COBISS+ in portala DiKUL, zato lahko potrdimo.

6 ZAKLJUČKI

Po analizi vseh rezultatov ankete in opazovanju informacijskega vedenja študentov FU med obiskom knjižnice, smo prišli do zaključka, da študentje nujno najprej potrebujejo knjižnične inštrukcije. Izvesti bi jih moral knjižničar v okviru rednega predmeta, in sicer vaj, ki bi potekale v računalniški učilnici. Na prvi bolonjski stopnji FU izvaja tri programe, in sicer univerzitetni program Upravljanje javnega sektorja, interdisciplinarni program Upravna informatika ter visokošolski študijski program Uprava. V vseh treh programih se izvaja obvezni predmet Teorija organizacij, ki obsega tudi 30 ur vaj. Knjižničar bi knjižnične inštrukcije izvedel v obliki in obsegu 3 ur vaj. Vaje bi začel s kratkim teoretičnim uvodom, to je s predstavitvijo knjižnice in tudi založbe, z namenom, da jih seznani s študijskim gradivom, ki ga le-ta izdaja. Že v samem uvodu bi študente povabili, da se v knjižnico vpišejo in jim predstavili nujnost tega za uspešen študij⁸. Ker bi vaje potekale v računalniški učilnici, bi jim predstavili aplikacijo COBISS+ in servis Moja knjižnica ter iskanje po knjižničnem katalogu.

Generaciji današnjih študentov, ki jo običajno pojmuje kot *net generacija* ali *spletna generacija*, je spletno okolje zelo blizu. Že od zgodnjega otroštva so rasli so z računalniki, zato bi bilo za novo vpisane študente smiselno pripraviti spletne tečaje (Oven, 2011). Študentom bi predstavili tudi tečaj Spletno učenje COBISS+, ki ga je pripravil IZUM v okolju Moodle, in je prosto dostopen na spletni povezavi <http://etecaj.izum.si/course/view.php?id=7>⁹.

Cilj visokošolskih knjižnic pa niso zgolj knjižnične inštrukcije, temveč informacijsko opismenjevanje. Ko je ACRL leta 2000 objavil standarde informacijskega opismenjevanja za visokošolsko izobraževanje, se je v tujini njihova raba zelo razširila, saj so jih knjižničarji začeli uporabljati za razvijanje programov za informacijsko opismenjevanje (FitzGerald Quintel in Sloane, 2016). Ravno tako pa smo po pregledu literature videli, da si knjižničarska stroka v slovenskem prostoru že dalj časa prizadeva, da bi izobraževanje za informacijsko pismenost postalo del rednega študijskega procesa.

Z izdelavo pisne naloge za bibliotekarski izpit smo dobili vpogled v stanje na področju informacijskega opismenjevanja na FU. Potrebe po informacijsko pismenem študentu so velike.

⁸ Študenti že ob vpisu v knjižnico pridobijo geslo, s katerim se prijavijo v aplikacijo COBISS+ ter oddaljen dostop za DiKUL.

⁹ Institut informacijskih znanosti, Maribor

Če se s prenovo študijskih programov, ko se je uvajal bolonjski proces, informacijsko opismenjevanje ni vključilo v študijski proces, je zdaj skrajni čas za to. Tudi študenti, ki so odgovarjali na anketni vprašalnik, so izrazili mnenje, da bi izobraževanje za informacijsko pismenost moralo biti del rednih predavanj. Ugotavljamo, da bi pedagoški delavci morali biti seznanjeni s pomenom, koncepti in standardi informacijske pismenosti. Knjižničarji bi se zato morali povezati z visokošolskimi učitelji in jim predstaviti pomen informacijske pismenosti za diplomanta FU. Ko bomo dosegli, da bodo pedagoški delavci na FU prepoznali pomen informacijske pismenosti za študente in s tem tudi vlogo in pomen knjižničarjev v informacijskem opismenjevanju, bomo lahko knjižničarji v sodelovanju z vodstvom fakultete in visokošolskimi učitelji dosegli vključitev informacijskega opismenjevanja v študijski proces.

Začetna ideja je, da bi knjižničar, ki se bo za informacijsko opismenjevanje dodatno izpopolnjeval, v sodelovanju z visokošolskim učiteljem FU izobraževanje za informacijsko pismenost vključil v vaje katerega izmed rednih predmetov¹⁰. Merila in kazalci informacijske pismenosti v visokem šolstvu, ki so bila sprejeta že pred leti, mu bodo lahko osnova za pripravo izobraževanja. Učni načrt za izvajanje izobraževanja za informacijsko pismenost bi moral pripraviti visokošolski učitelj skupaj s knjižničarjem. Študijski predmet, ki bi bil določen oziroma preoblikovan tako, da bi v njegovem okviru lahko izvajali tudi program za dvig informacijske pismenosti, bi predaval visokošolski učitelj, knjižničar pa bi izvajal vaje. Obsegale bi 15 ur, to je 5 vaj po 3 šolske ure.

Zaradi kadrovske okrnjenosti v knjižnici in dolgotrajne poti, ki nas čaka do vzpostavitve primerne programa informacijskega opismenjevanja na FU, bomo načrt izpeljali v več korakih. Uporabnikom knjižnice bomo najprej priporočali udeležbo na izobraževanjih za informacijsko pismenost, ki jih že organizirajo druge knjižnice visokošolskih zavodov Univerze v Ljubljani in NUK, hkrati pa na FU delovali v smeri izboljšanja razmer ter postopne uvedbe informacijskega opismenjevanja v študijski proces.

¹⁰ Fakulteta za upravo izvaja študijske programe na treh bolonjskih stopnjah, zato bo moral biti program informacijskega opismenjevanja prilagojen posamezni stopnji študija.

7 NAVEDENI VIRI IN LITERATURA

Ambrožič, M. (2008). Anketna metoda. V A. Šauperl (ur.), *Raziskovalne metode v bibliotekarstvu, informacijski znanosti in knjigarstvu* (str. 23–52). Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo.

BibSiST. (2017). *Statistični podatki o knjižnicah*. Pridobljeno 10. 11. 2018 s spletne strani: https://bibsist.nuk.uni-lj.si/statistika/stanje_mreze.php

Brečko, N. (2004). Informacijsko opismenjevanje študentov v slovenskem visokošolskem okolju. *Knjižnica*, 48(1-2), 139–157. Pridobljeno 3. 11. 2018 s spletne strani: <https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-UVJWYTBC/99da0985-b7f8-4573-aa94-697a22136d0e/PDF>

Bundy, A. (ur). (2004). *Australian and New Zealand information literacy framework: principles, standards and practice*. Adelaide: Australian and New Zealand Institute for Information Literacy. Pridobljeno 3. 11. 2018 s spletne strani: <https://docs.google.com/viewer?url=http%3A%2F%2Farchive.caul.edu.au%2Finfo-literacy%2FInfoLiteracyFramework.pdf>

FitzGerald Quintel, D. in Sloane, M. E. (2016). A brief introduction to ACRL's information literacy framework and how it may impact technical services. *Journal of Electronic Resources Librarianship*, 28(3), 201–204.

Framework for Information Literacy for Higher Education (2016), Chicago: ACRL. Pridobljeno 27. 12. 2018 s spletne strani: <http://www.ala.org/acrl/standards/ilframework>

Informacijska pismenost v visokem šolstvu. (2011). *Knjižničarske novice*, 21(7), 26–27. Pridobljeno 27. 12. 2018 s spletne strani: <http://old.nuk.uni-lj.si/knjiznicarskenovice/v2/podrobnostClanek.aspx?id=442>

Information literacy competency standards for higher education. (2000). Chicago: ACRL. Pridobljeno 8. 11. 2018 s spletne strani: <https://alair.ala.org/bitstream/handle/>

[11213/7668/ACRL%20Information%20Literacy%20Competency%20Standards%20for%20Higher%20Education.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://www.acrl.org/standards/standards-for-higher-education.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

Izobraževanje uporabnikov v knjižnicah univerze v Ljubljani. (2018). Ljubljana: Centrala medicinska knjižnica. Pridobljeno 6. 12. 2018 s spletne strani: <https://libguides.mf.uni-lj.si/friendly.php?s=izobrazevanja-ul>

Juskiewicz, S. in Cote, C. (2014). Teaching information literacy to undergraduate students: reflecting on the past, present and future of library instruction. *PNLA Quarterly*, 79(1), 8–17. Pridobljeno 3. 11. 2018 s spletne strani: https://digitalcommons.mtech.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1002&context=library_scholarship

Kanič, I., Leder, Z., Ujčič, M., Vilar, P. in Vodeb, G. (2009). *Bibliotekarski terminološki slovar*. Ljubljana: Zveza bibliotekarskih društev Slovenije: Narodna in univerzitetna knjižnica.

Koler Povh, T. in Turk, Ž. (2018). Vloga visokošolskega knjižničarja pri informacijski pismenosti doktorandov tehnike – primer gradbeništva. *Knjižnica*, 62(1-2), 135–150.

Merila in kazalci informacijske pismenosti v visokem šolstvu. (2010). Ljubljana: Zveza bibliotekarskih društev Slovenije.

Novljan, S. (2002). Informacijska pismenost. *Knjižnica*, 46(4), 7–24. Pridobljeno 3. 11. 2018 s spletne strani: <http://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:doc-MGZKIKZZ/73cbdfa8-9e41-4b81-a364-fcc79ab8ba23/PDF>

Oven, Z. (2011). *Vloga visokošolske knjižnice pri e-izobraževanju*. Magistrsko delo. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za bibliotekarstvo informacijsko znanost in knjigarstvo.

Petermanec, Z. in Pejova, Z. (2005). Izobraževanje uporabnikov in oblike informacijskega opismenjevanja na slovenskih univerzah. *Knjižnica*, 49(4), 51–76. Pridobljeno 5. 11. 2018 s spletne strani: <http://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-YVBWKGFD/10b5fcb2-fde9-49ac-8e6d-619cd2288692/PDF>

Šikonja, K., Izobraževanje študentov za informacijsko pismenost: primer Fakultete za upravo Univerze v Ljubljani. Pisna naloga za bibliotekarski izpit

Petermanec, Z. in Šebjan, U. (2017). Evaluation components of information literacy in undergraduate students in Slovenia: an experimental study. *Library and Information Science Research*, 39(1), 69–75.

Petrovič, M. (2018). Umeščanje Univerzitetne knjižnice Maribor v proces izobraževanja na Univerzi v Mariboru – pragmatičen pristop. *Knjižnica*, 62(1-2), 111–134.

Presidential Committee on Information Literacy: Final Report. (1989). Washington, D.C.: ACRL. Pridobljeno 13. 11. 2018 s spletne strani: <http://www.ala.org/acrl/publications/whitepapers/presidential>

Steinbuch, M., Novljan, S., Zabukovec, V., Andrin, D., Brilej, I., Fekonja, R., Kosi, J., Kuštrin Tušek, N., Prijol, V., Vagaja Petrič, N. in Zwitter S. (2010). *Knjižnično informacijsko znanje: posodobitve pouka v gimnazijski praksi*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo. Pridobljeno 4. 11. 2018 s spletne strani: https://www.zrss.si/projektiess/gradiva/posgim/GRA_Knjiznicno_informacijsko_znanje.pdf

Stopar, K., Kotar, M. in Pejova, Z. (2008). Izhodišča za uveljavljanje informacijske pismenosti na Univerzah v Sloveniji: vloga knjižnic na informacijsko pismeni univerzi. *Knjižnica* 52(4), 39–56. Pridobljeno 4. 11. 2018 s spletne strani: <http://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:doc-WJ80NW7B/c865cb66-4afc-4772-a424-0c3d5eb996ab/PDF>

Svržnjak, N., Klun, M., Lavrih, A., Rihtaršič, K., Vavtar, L. in Žvan, A. (2016). *Informacijska pismenost za boljše in bolj motivirane študente (kategorija projekta - B): zaključno poročilo projekta*. Ljubljana: Fakulteta za upravo.

Vidic, M. in Južnič, P. (2010). Odnos »Visokošolski knjižničar – študent«: kako študentje poznajo delo visokošolskega knjižničarja. *Knjižnica*, 54(1-2), 59–77.

8 PRILOGE

Priloga 1: Anketni vprašalnik

V knjižnici Fakultete za upravo za uporabnike organiziramo izobraževanja za iskanje literature preko COBISS-a in Digitalne knjižnice Univerze v Ljubljani (v nadaljevanju DiKUL). Zanima nas vaše mnenje o izobraževanjih, ki jih organiziramo v knjižnici. Prosim, če si vzamete nekaj minut in s klikom na Naslednja stran pričnete z izpolnjevanjem ankete o izobraževanju v knjižnici. Vaši odgovori nam bodo zelo koristili pri pripravi nadaljnjih izobraževanj.

Q1 - Koliko časa obiskujete našo knjižnico?

- ☐ manj kot eno leto
- ☐ 1 - 2 leti
- ☐ 3 - 4 leta
- ☐ več kot 4 leta

Q2 - Kako pogosto obiskujete našo knjižnico?

- ☐ večkrat tedensko
- ☐ večkrat mesečno
- ☐ nekajkrat letno
- ☐ ne obiskujem/sploh nisem vpisan-a

IF (8) Q2 = [1, 2, 3]

Q3 - S kakšnim namenom obiščete knjižnico?

Možnih je več odgovorov

- ☐ za študij v čitalnici
- ☐ za izposajo študijskega gradiva
- ☐ za izposajo literature, ki jo potrebujem za pisanje seminarske naloge in/ali zaključnega dela
- ☐ za uporabo računalnika, brskanje po spletu
- ☐ za uporabo računalnika, za iskanje literature preko Dikul-a in/ali COBISS-a
- ☐ drugo:

Q4 - Za kaj uporabljate COBISS?

Možnih je več odgovorov

- ☐ za iskanje gradiva, če poznam avtorja in/ali naslov
- ☐ iskanje gradiva oziroma učbenika za pripravo na izpite
- ☐ iskanje gradiva za pisanje seminarskih nalog ali zaključnih del
- ☐ uporaba Moje knjižnice za rezervacijo, naročanje in podaljšanje gradiva
- ☐ ga ne uporabljam, ker ga ne znam uporabljati
- ☐ ga ne poznam
- ☐ drugo:

Q11 - Če bi se v prihodnje odločili, da obiščete katerega od tečajev, katera znanja bi želeli pridobiti?

Možnih je več odgovorov

- ☐ uporaba COBISS-a
- ☐ uporaba DiKUL-a
- ☐ kako postaviti "pravo" iskalno zahtevo, da dobim vire, ki jih potrebujem
- ☐ kako izluščiti smiselne rezultate iz poplave zadetkov
- ☐ kako kritično oceniti rezultate
- ☐ drugo:

Q12 - Ali bi želeli, da bi knjižnica ponudila še kakšno drugo obliko tečaja (poleg skupinskega in individualnega)?

Možnih je več odgovorov

- ☐ ni potrebe, ti dve opciji sta dovolj
- ☐ tečaji bi bili lahko organizirani v okviru rednih predavanj oziroma vaj
- ☐ tečaj na spletu/preko e-učilnice
- ☐ drugo:

BLOK (7) (Demografija)

Q13 - V kateri letnik ste vpisani?

- ☐ 1. letnik
- ☐ 2. letnik
- ☐ 3. letnik
- ☐ absolvent
- ☐ podiplomski študij

BLOK (7) (Demografija)

XSPOL - Spol:

- ☐ moški
- ☐ ženski

BLOK (7) (Demografija)

XSTAR2a4 - V katero starostno skupino spadate?

- ☐ do 20 let
- ☐ 21 - 25 let
- ☐ 26 - 30 let
- ☐ več kot 30 let